

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

(2013. gada 24. janvāris),

ar ko pieņem pamatnostādnes par to, kā īstenojami īpaši nosacījumi attiecībā uz veselīguma norādēm, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. pantā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2013/63/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulu (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 10. panta 4. punktu,

tā kā:

- (1) Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. panta 4. punktā paredzēta iespēja pieņemt minētā panta īstenošanas pamatnostādnes par īpašiem nosacījumiem attiecībā uz veselīguma norādēm.
- (2) Gan valsts kontroles iestādes, gan pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji ir uzdevuši jautājumus par to, kā īstenojams Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. panta 2. un 3. punkts. Lai nodrošinātu konsekveni attiecībā uz šo noteikumu piemērošanu un lai atvieglotu kontroles iestāžu darbu, kā arī lai nodrošinātu lielāku skaidrību un noteiktību uzņēmējiem, ir lietderīgi izdot vadlīnijas.
- (3) Vadlīnijas, kas izklāstītas šā lēmuma pielikumā, būtu jāņem vērā valsts kontroles iestādēm un pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem. Apspriedes ar ieinteresētajām

personām, konkrēti, pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem un patērētāju grupām, notika 2012. gada 12. oktobrī.

- (4) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas atziņu ⁽²⁾,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU:

1. pants

Pamatnostādnes par to, kā īstenojams Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. pants, ir izklāstītas šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2013. gada 24. janvārī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ OV L 404, 30.12.2006., 9. lpp.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/scfcah/general_food/index_en.htm.

PIELIKUMS

Pamatnostādnes par to, kā īstenojami īpaši nosacījumi attiecībā uz veselīguma norādēm, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. pantā**Ievads**

Šīs pamatnostādnes ir paredzētas valsts kontroles iestādēm un pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem, un tajās skaidrots, kā īstenojams 10. pants Regulā (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (turpmāk "regula"). Veselīguma norāde ir jebkurš brīvprātīgs komerciāls ziņojums vai atveidojums jebkādā veidā, piemēram, vārdi, apgalvojumi, attēli, logotipi utt., kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pastāv saikne starp pārtikas produktu, par kuru ir norāde, un veselību.

Regulas 10. pantā paredzēti īpaši nosacījumi attiecībā uz atļauto veselīguma norāžu atļauto izmantošanas veidu. Tie ir jāievēro līdz ar vispārējiem principiem un prasībām attiecībā uz visām norādēm (piemēram, regulas 3. pants un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK ⁽¹⁾ un Padomes Direktīvas 84/450/EK ⁽²⁾ noteikumi, kas arī jāievēro uzņēmējiem, kuri izmanto veselīguma norādes) un nosacījumiem par uzturvērtības un veselīguma norāžu izmantošanu, kas noteikti 4. pantā, un ar vispārējiem nosacījumiem par visām norādēm, kas paredzēti 5. pantā, kā arī ar konkrētiem lietošanas nosacījumiem, kas paredzēti atļauto veselīguma norāžu sarakstā. Piemēram, attiecībā uz 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām veselīguma norādēm par "*samazinātu slimības risku*", 14. panta 2. punktā ir prasīta papildu informācija. Ir svarīgi uzsvērt, ka pat atļautas veselīguma norādes nedrīkst izmantot, ja to lietošana pilnībā neatbilst regulas prasībām. Tādējādi, pat ja norāde ir atļauta un iekļauta atļauto veselīguma norāžu sarakstā, valsts iestādēm ir jārikojas, ja norādes izmantošana neatbilst visām regulas prasībām.

Ir vieglāk panākt atbilstību regulas prasībām un it īpaši 10. pantam, ja pārtikas aprītē iesaistītais uzņēmējs spēj apliecināt pienācīgu rūpību un pasākumus, kas veikti, lai ievērotu katru regulas daļu.

1. Aizliegums izmantot neatļautas veselīguma norādes un veselīguma norādes, kuru lietošana neatbilst regulas prasībām: 10. panta 1. punkts

Regulas 10. panta 1. punktā noteikts, ka visas veselīguma norādes aizliedz, ja a) Komisija tās nav atļāvusi un b) to lietošana neatbilst regulas prasībām. Par veselīguma norādēm ir jāsaņem atļauja atbilstoši attiecīgajai regulā paredzētajai procedūrai, un tās jāiekļauj vienā no atļauto veselīguma norāžu sarakstiem, kas minēti 13. panta 3. punktā un 14. panta 1. punktā. Aizliegts izmantot veselīguma norādes, kas nav atļautas (nav iekļautas vienā no atļauto veselīguma norāžu sarakstiem), un veselīguma norādes, kas atļautas (iekļautas vienā no atļauto veselīguma norāžu sarakstiem), bet kuru lietošana neatbilst regulā izklāstītajiem noteikumiem.

2. Obligāta informācija, kas jāpievieno atļautām veselīguma norādēm: 10. panta 2. punkts**2.1. Noskīršana starp trim gadījumiem, kad īsteno 10. panta 2. punktu**

Lai ievērotu regulas prasības, 10. panta 2. punktā paredzēts, ka, izmantojot veselīguma norādi, patērētājam ir jāsaņem vēl divi vai attiecīgā gadījumā četri papildu informācijas elementi. Pārtikas produkta marķējumā vai, ja nav marķējuma, noformējumā un reklāmā ir jāiekļauj 10. panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētā informācija. Šis noteikums būtu jāsaprot, ņemot vērā tiesību aktu mērķi nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, sniedzot precīzu un patiesu informāciju, lai palīdzētu patērētājiem veikt informētu izvēli.

"Marķējums" ir definēts Direktīvas 2000/13/EK 1. panta 3. punkta a) apakšpunktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1169/2011 ⁽³⁾ 2. panta 2. punktā. Minētajā definīcijā teikts, ka "marķējums" ir teksti, ziņas, preču zīmes, zīmolvārdi, attēls vai simbols, kas ir saistīti ar pārtikas produktu, atrodas uz jebkura iepakojuma, dokumenta, uzraksta, etiķetes, aptveres vai uzlīmes, kura pievienota šādam produktam vai attiecas uz to". Savienības tiesību aktos ir "reklāmas" ⁽⁴⁾ definīcija, taču nav "noformējuma" definīcijas, tāpēc tā būtu jāsaprot, ņemot vērā Direktīvas 2000/13/EK 2. panta 3. punkta a) apakšpunktā un Regulas (ES) Nr. 1169/2011 7. panta 4. punkta b) apakšpunktā sniegtos paskaidrojumus.

⁽¹⁾ OV L 109, 6.5.2000., 29. lpp.

⁽²⁾ OV L 250, 19.9.1984., 17. lpp.

⁽³⁾ OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvā 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu teikts, ka "reklāma" nozīmē priekšstata veidošanu jebkādā veidā saistībā ar tirdzniecību, uzņēmējdarbību, amatniecību vai brīvām profesijām, lai veicinātu preču vai pakalpojumu noieta, ietverot nekustamo īpašumu, tiesības un pienākumus (OV L 376, 27.12.2006., 21. lpp.).

Veselīguma norāde var būt uz "marķējuma", kas var nozīmēt ne tikai etiķeti, jo tas iekļauj visu patērētājam paredzēto informāciju par pārtikas produktu, kas tam pievienota vai attiecas uz to. Atšķirība starp "marķējumu" un "reklāmu" ir tāda, ka "marķējums" ir saistīts ar pārtikas produkta piegādi gala patērētājam, savukārt "reklāma" attiecas uz pārtikas apritē iesaistītā uzņēmēja pārtikas produktu piedāvājuma veicināšanu.

- a) Lai ievērotu 10. panta 2. punktu, tā pārtikas produkta marķējumā, par kuru ir veselīguma norāde, ir jāiekļauj obligātā informācija.
- b) Ja "marķējuma" nav, obligātā informācija ir jānorāda pārtikas produkta, par kuru ir veselīguma norāde, "reklāmā" un "noformējumā". Piemēram, ja veselīguma norāde tiek izmantota pārtikas produkta vispārīgā reklāmā (piemēram, olīveļļai, piena produktiem, gaļai utt.), kas nav saistīta ar konkrētu produktu, kuram būtu "marķējums", tad obligātā informācija ir jānorāda arī minētā pārtikas produkta "reklāmā" un "noformējumā".

Ar Regulas (ES) Nr. 1169/2011 12. pantu ieviests princips, ka patērētājam būtu vienmēr jāsaņem obligātā informācija, veicot izvēli par pārtikas produkta iegādi. Īpaši jāpiemin Regulas (ES) Nr. 1169/2011 14. pants par tālpārdošanu. Obligātā informācija patērētājam ir pieejama pirms pirkuma veikšanas, un tālpārdošanas gadījumos, kad piekļuve "marķējumam" ir ierobežota, tā ir iekļauta pārtikas produkta noformējumā vai reklāmā, tālpārdošanai pievienotajos dokumentos, kas var būt tīmekļa vietne, katalogs, brošūra, vēstule utt.

- c) Regulas 1. panta 2. punktā paredzēta atkāpe attiecībā uz nefasētiem pārtikas produktiem, ko tirgo gala patērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, ko fasē pārdošanas vietās pēc pircēja pieprasījuma vai fasē, lai tūlīt pārdotu. Šī atkāpe nozīmē, ka 10. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā uzskaitītā obligātā informācija nav jānorāda. Turpretim attiecīgā gadījumā vienmēr ir jānorāda 10. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā prasītā informācija.

2.2. Četri obligātās informācijas elementi

Lai gan pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmumiem atvēlēta zināma brīvība attiecībā uz to, kā tiek norādīta obligātā informācija, regulā paredzēts, ka, izmantojot atļautu veselīguma norādi, ir jānorāda četri informācijas elementi.

- a) *"Paziņojums, kas uzsver dažāda un līdzsvarota uztura un veselīga dzīvesveida nozīmi"*

Šā noteikuma mērķis ir palīdzēt patērētājam izprast attiecīgā pārtikas produkta, uz kura ir veselīguma norāde, konkrēto labvēlīgo ietekmi. Ar to tiek uzsvērts, ka patērētājiem būtu jābūt informētiem par to, ka, lai panāktu veselīgu ietekmi, šis konkrētais pārtikas produkts būtu jāpatērē daudzveidīga un līdzsvarota uztura ietvaros un tas nebūtu jāēd pārmērīgi lielos daudzumos vai pretēji laba uztura praksei (18. apsvērums), kā arī par to, ka attiecīgā pārtikas produkta, uz kura ir veselīguma norāde, patēriņš daudzveidīga un līdzsvarota uztura ietvaros ir tikai viens no veselīga dzīvesveida aspektiem.

- b) *"Pārtikas produkta daudzums un patēriņa veids, kāds ir vajadzīgs, lai panāktu norādīto labvēlīgo ietekmi"*

Šis noteikums attiecas uz informāciju, kas pārtikas apritē iesaistītajam uzņēmējam jānorāda, pamatojoties uz pārtikas produkta sastāvu, lai nodrošinātu, ka norādīto iedarbību ir iespējams panākt. Veids, kādā tiek patērēts pārtikas produkts, ir būtisks, un, atļaujot veselīguma norādes un iekļaujot tās Savienības reģistrā⁽¹⁾, Komisija var veselīguma norādēm noteiktajos īpašajos nosacījumos iekļaut prasību par to informēt patērētāju. Tomēr ar šo noteikumu jānodrošina, lai attiecībā uz visām veselīguma norādēm patērētājs būtu pilnībā informēts par to, kāds pārtikas produkta daudzums ir vajadzīgs un kā tas būtu jāpatērē dienas gaitā. Piemēram, būtu jāsniedz informācija par to, vai norādīto ietekmi iespējams panākt, patērējot attiecīgo produktu tikai vienreiz vai vairākas reizes dienā. Turklāt ar šo informāciju nevajadzētu mudināt vai attaisnot pārtikas produkta patēriņu pārmērīgā daudzumā, kā minēts 3. panta otrās daļas c) punktā. Ja tas nav iespējams, tad veselīguma norādi nevajag iekļaut.

- c) *"Attiecīgā gadījumā paziņojums personām, kurām vajadzētu izvairīties no attiecīgā pārtikas produkta lietošanas" un*

- d) *"Atbilstīgs brīdinājums uz produktiem, kas pārmērīgas lietošanas gadījumā varētu apdraudēt veselību"*

Dažas norādes var atļaut, piemērojot ierobežojumus to izmantošanai, vai dažu vielu gadījumā konkrētu pārtikas kategoriju noteikumu dēļ var būt paredzētas papildu marķēšanas prasības. Visas šādas prasības ir kumulatīvas, un uzņēmējiem ir jāievēro visi attiecīgie noteikumi, kas piemērojami pārtikas produktiem un norādēm. Tomēr pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem ir jāuzņemas atbildība, ko tiem uzliek vispārīgie pārtikas tiesību akti, un jāievēro pamatprasība pārdot pārtiku, kas ir droša un nav veselībai kaitīga, un, izmantojot šādus apgalvojumus, viņi paši galvo par to pareizību.

⁽¹⁾ Savienības reģistrs ir publicēts Eiropas Komisijas Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta oficiālajā tīmekļa vietnē <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>.

3. Atsauce uz vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību: 10. panta 3. punkts

Saskaņā ar 10. panta 3. punktu, nesāņot iepriekšēju atļauju, bet ievērojot konkrētus nosacījumus, ir pieļaujama vienkāršu, pievilcīgu apgalvojumu izmantošana, kuri atsaucas uz pārtikas produkta vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību vai labsajūtu. Šādi apgalvojumi patērētājiem var palīdzēt, jo tie informē patērētāju vienkāršāk saprotamā veidā. Tomēr patērētāji tos var viegli pārprast un/vai nepareizi interpretēt, un, iespējams, iztēloties citu/ lielāku pārtikas produkta labvēlīgu ietekmi uz veselību nekā tā, kas faktiski iespējama. Tāpēc, sniedzot atsauci uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, tai ir jāpievieno atsauces uz konkrētu veselīguma norādi no Savienības reģistrā iekļauto atļauto veselīguma norāžu saraksta. Regulas nozīmē konkrētajai atļautajai veselīguma norādei, kas pievienota apgalvojumam ar atsauci uz vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, jābūt iekļautai "blakus" šādam apgalvojuma vai "pēc tā".

Konkrētajām norādēm no atļauto veselīguma norāžu saraksta ir jābūt kādai saiknei ar vispārējo atsauci. Tā kā šī atsauce kļūst plašāka (piemēram, "Labai veselībai"), tai jāvar pievienot vairākas norādes par veselīgumu no atļauto norāžu sarakstiem. Tomēr jāpievērš uzmanība faktam, ka 10. pantā ir izklāstīti noteikumi attiecībā uz kontekstu, kurā izmanto norādes par veselīgumu, un, ņemot vērā to, ka 10. pantā konkrēti minēti II un IV nodaļas noteikumi, šie noteikumi arī ir jāievēro, ja uzņēmēji vēlas izpildīt 10. panta 3. punktā noteiktās prasības. Tādējādi, lai izvairītos no patērētāju maldināšanas, pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji ir atbildīgi par to, lai uzskatāmi norādītu saikni starp atsauci uz pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību un konkrēto, tai pievienoto atļauto veselīguma norādi.

Dažas atļaujas saņemšanai iesniegtās norādes zinātniskā novērtējuma procesā tika atzītas par pārāk vispārējām vai nekonkrētām, lai tās varētu novērtēt. Šīs norādes nevarēja atļaut, tāpēc tās atrodamas neatļauto norāžu sarakstā Savienības uztura un veselīguma norāžu reģistrā. Tas nenozīmē, ka šīm norādēm nevarētu piemērot 10. panta 3. punktā izklāstītās prasības un ka tās tāpēc nevarētu likumīgi izmantot, ja tām pievienota konkrēta norāde no atļauto veselīguma norāžu saraksta saskaņā ar minēto pantu.
